

Hodnocení kvality mateřské školy z hlediska rodičů

Petra Panáčková

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra Panáčková**

Osobní číslo: **H150311**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Hodnocení kvality mateřské školy z hlediska rodičů**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury týkající se problematiky evaluace.

Vymezení teoretických východisek z oblasti pedagogické evaluace a autoevaluace na úrovni preprimárního vzdělávání.

Příprava metodiky výzkumné části, stanovení cílů výzkumu a výzkumných otázek.

Realizace kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ALASUUTARI, Maarit, Ann-Marie MARKSTRÖM a Ann-Christine VALLBERG ROTH. *Assessment and documentation in early childhood education.* Abingdon, Oxon: Routledge, 2014. ISBN 978-0-415-66125-6.

FINK, Arlene. *Evaluation fundamentals: insights into program effectiveness, quality, and value.* 3rd ed. Los Angeles: SAGE, 2015. ISBN 978-1-4522-8200-8.

SEDLÁČKOVÁ, Hana, Zora SYSLOVÁ a Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ. *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání.* Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-884-8.

SYSLOVÁ, Zora. *Autoevaluace v mateřské škole: cesta ke kvalitě vzdělávání.* Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0183-0.

TUREK, Ivan. *Kvalita vzdelávania. 2. prepracované a dopl. vyd.* Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. Škola. ISBN 978-80-8168-037-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Ilona Kočvarová, Ph.D.

Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce:

11. října 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

27. dubna 2018

Ve Zlíně dne 11. října 2017

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 20.12.2017

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, učiní-li někdo za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdětku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdětku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce je výzkumného charakteru a zaměřuje se na hodnocení kvality mateřské školy. Hlavními hodnotiteli kvality jsou rodiče dětí, které navštěvují dané mateřské školy. V teoretické části objasňujeme vztah mateřské školy a rodiny, kvalitu školy, hodnocení a jeho základní metody. Cílem praktické části práce je zjistit, jak rodiče hodnotí vybrané aspekty mateřské školy, kterou navštěvuje jejich dítě. V rámci výzkumného šetření jsou zpracována, vyhodnocena a interpretována data získaná za pomoci dotazníku. Interpretace výsledků poukazuje na to, že jsou rodiče spokojeni se všemi oblastmi. Na základě výsledků šetření je navrženo doporučení případných změn mateřské škole.

Klíčová slova: Vztahy školy a rodiny, kvalita školy, hodnocení.

ABSTRACT

This bachelor thesis has a research character and focuses on the quality assessment of kindergarten. The main assessors of the quality of these schools are parents of children attending different kindergartens. In the theoretical part, we describe the relationship between the kindergarten and family, school quality, assessment and its basic methods. The aim of the practical part is to find out the way the parents evaluate the selected aspects of the kindergarten which is attended by their child. The data, which are obtained through the questionnaire, are then processed, evaluated and interpreted. Interpretation of the results shows that parents are satisfied with all of the areas. According to the results of this survey, there is suggestion for possible changes in the kindergarten.

Keywords: School and family relationships, school quality, evaluation

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Iloně Kočvárové, Ph.D. za odborné vedení, náměty a připomínky při zpracování této práce a zejména za vstřícný přístup. Dále bych chtěla poděkovat ředitelce Mateřské školy Bc. Magdě Zycháčkové za ochotu a pomoc při tomto výzkumu.

Prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická, nahraná do IS/STAG, jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 RODINA A MATEŘSKÁ ŠKOLA.....	11
1.1 RODINA	11
1.1.1 Očekávání rodičů od MŠ.....	12
1.2 MATEŘSKÁ ŠKOLA	13
1.3 VZTAH RODINY A MATEŘSKÉ ŠKOLY	13
2 KVALITA V MEZÍCH ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ.....	15
2.1 POJEM KVALITA.....	15
2.2 KVALITA ŠKOLSKÉHO SYSTÉMU V ČR.....	16
2.3 KVALITNÍ ŠKOLA V TEORETICKÉ PERSPEKTIVĚ.....	16
3 HODNOCENÍ ŠKOLY VERSUS EVALUACE.....	19
3.1 POJEM EVALUACE.....	19
3.2 POJEM HODNOCENÍ.....	20
3.2.1 Interní hodnocení	20
3.2.2 Externí hodnocení	21
3.2.3 Jak se dá hodnotit?	22
3.2.4 Jaké jsou metody sběru dat?.....	23
II PRAKTICKÁ ČÁST	26
4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU.....	27
4.1 CÍLE VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	27
4.2 VÝZKUMNÁ METODA	28
4.2.1 Charakteristika výzkumného nástroje	28
4.3 RESPONDENTI.....	29
4.4 PŘEDVÝZKUM	29
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	30
5.1 INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT.....	31
5.2 ZÁVĚR VÝZKUMU	53
5.3 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	55
ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	62
SEZNAM GRAFŮ	63
SEZNAM TABULEK.....	64
SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

V bakalářské práci se zaměřujeme na téma hodnocení kvality mateřské školy z hlediska rodičů. Mateřské školy již nejsou školským zařízením, jak tomu bylo dříve, a není jim připisován status pouze výchovný, jsou již školami a získaly status vzdělávací. Změny se ale nedějí pouze ve školství, postupem času se mění celá naše společnost. Stále narůstají větší a větší nároky na mateřské školy ze strany rodičů, kteří chtějí pro své dítě jen to nejlepší. Často při výběru školy přihlížejí na její kvalitu. Mnohokrát je ale nezajímá odborný názor na kvalitu školy, ale spíše se obracejí na názory ostatních rodičů. Proto nás zajímalo, jak sami rodiče budou hodnotit vybrané oblasti mateřské školy, kterou navštěvuje jejich dítě.

Cílem teoretické části bylo vymezit hlediska kvality mateřské školy a hodnocení kvality mateřské školy z pohledu rodičů. V této části jsme nejvíce pracovali s literaturou od Syslové, která se věnuje této problematice. Tato práce je rozčleněna do třech tematických kapitol. V první kapitole teoretické části jsme se zaměřili na rodinu a mateřskou školu. V podkapitole na to, co vlastně rodiče od mateřské školy očekávají. Také jsme se zabírali vztahy mezi těmito dvěma subjekty. Poté jsme si identifikovali čtyři základní modely vztahů mezi mateřskou školou a rodinou. U druhé kapitoly teoretické části jsme se zaměřili na definici pojmu kvalita v mezích českého školství, a dále jsme tento pojem specifikovali na kvalitu školy v teoretické perspektivě. Ve třetí kapitole teoretické části jsme se zaměřili na pojem hodnocení, abychom s ním mohli dále pracovat v praktické části naší práce. V podkapitolách jsme definovali externí hodnocení a představili si některé metody sběru dat.

Hlavním cílem praktické části bylo zjistit, jak rodiče hodnotí vybrané aspekty mateřské školy, kterou navštěvuje jejich dítě. V práci jsme se na základě požadavků vedení MŠ zaměřili na vybrané aspekty kvality MŠ v následujících oblastech: informovanost rodičů; edukace; prostředí školy; stravování; a to v kontextu vybraných informací o rodičích. Data jsme získali pomocí dotazníkového šetření, které proběhlo v mateřských školách ve Zlínském kraji. Dotazník jsme sami zpracovali a veškerá získaná data z něj jsme vyhodnotili a interpretovali. Nakonec jsme ještě vypracovali doporučení pro praxi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA A MATEŘSKÁ ŠKOLA

V mnoha zemích EU je považováno za jeden z nejdůležitějších nástrojů vzdělávací politiky zapojení rodičů do vzdělávání dětí. Dobrá spolupráce s rodiči je nejen zdrojem informací o dítěti, ale také zdrojem informací o celkové kvalitě mateřské školy. (Syslová, Borkovcová, & Průcha, 2014). My si v této kapitole definujeme pojem rodina, mateřská škola. Přiblížíme si očekávání rodičů od současné mateřské školy. A dále se pak budeme zajímat o vztahy mezi rodinou a mateřskou školou.

1.1 Rodina

Rodina je svojí přirozeností nejstarší společenskou institucí, je starší než stát nebo jakékoliv jiné společenství. Je důležitým spojovacím článkem mezi jednotlivcem a společností. (Miňová, 2017) Rodina je vnímána jako malá skupina lidí, která je důležitým článkem sociální kultury a základní společenskou jednotkou, ve které probíhá primární socializace a přenos kulturních vzorců. (Pohnětalová, 2015) „*Variabilita rodiny je dána i kulturou vycházející z potřeb a tradic krajiny a má své specifika.*“ (Majerčíková, 2012, s. 7)

Pro dítě je rodina to nejdůležitější prostředí. Je to primární vychovatel svých dětí, má na výchovu a vývoj svých dětí největší vliv. Rodiče nesou odpovědnost za vzdělávání svých dětí, a proto mají právo spolurozhodovat o jeho naplňování. (Krejčová & Kargerová 2003 in Čapek, 2013) Rodiče mají právo, ale také povinnost zapojit se do vzdělávání. Měli by se také zapojit do průběhu vzdělání svých dětí nejen jako jeho tvůrci v domácím prostředí, ale také jako partneři mateřské školy. Měli by podporovat své děti ve vzdělání nejen slovně, ale také činy. Rodiče ale také mají i svá očekávání od mateřské školy. My si je přiblížíme v následující kapitole.

1.1.1 Očekávání rodičů od MŠ

"Očekávání lze definovat jako pociťování určitých konkrétních požadavků a přání vůči užšímu a širšímu okolí i vůči spokojenosti" (Pohnětalová, 2015, str. 11). Očekávání je z pohledu sociální psychologie v mnoha sociálních interakcích, do kterých člověk vstupuje. Z tohoto pohledu se jedná o jakýsi psychologický fenomén, který ovlivňuje zkušenost a podmínky zainteresovaných a můžeme ho charakterizovat jako jedinečný a interdisciplinární proces. (Lašek & spol., 2014).

Šmelová (2005) prováděla průzkum, který měl za cíl zjistit, co vlastně rodiče očekávají od současné mateřské školy. Otázky rozdělila do pěti dimenzí. My se zaměříme na dimenzi číslo tři a to: "Konkrétní očekávání rodičů od mateřské školy"

Mezi nejčastější odpovědi patřily následující:

- příprava na vstup do ZŠ;
- celkový rozvoj dítěte;
- kolektiv vrstevníků;
- atraktivní a zajímavá náplň (hra na flétnu, výuka cizích jazyků apod.);
- pomoc při výchově dětí;
- pěkný přístup k dětem;
- šťastné dítě, které se do mateřské školy těší.

Většina rodičů považuje mateřskou školu za instituci, která by měla poskytovat nejen péči, ale spolupodílet se i na celkovém rozvoji dítěte. Jen malé procento rodičů považuje za prvořadé péči o dítě. Dále pak převažuje přesvědčení o tom, že by měla převažovat volná hra dětí, ale nemělo by se ani zapomínat na záměrné učení. Opět menšina rodičů se domnívá, že stěžejní úlohu by měly mít činnosti řízené učitelkou: „neboť s učením je třeba začít co nejdříve“. (Šmelová, 2005)

Požadavky dnešních rodičů na mateřskou školu jsou mnohem větší, než tomu bylo dříve. Mateřské školy se ale snaží všem požadavkům ze strany rodičů vyhovět. Cílem obou stran je totiž dosáhnout co nejvyšší kvality ve vzdělávání. Aby byl cíl naplněn, musí zde ovšem fungovat vzájemná komunikace a spolupráce mezi mateřskou školou a rodinou.

1.2 Mateřská škola

Mateřská škola je institucí, která pečuje o děti zpravidla od věku dvou, tří let do šesti sedmi let. Syslová (2016) ovšem píše, že se mateřské školy staly školami, tedy vzdělávacími institucemi, od roku 2004 a nenesou již status školského zařízení, který byl spojován spíše s pečovatelkou a vychovatelskou funkcí. Avšak tento krok se nedostal do povědomí široké veřejnosti, proto ji mnozí autoři berou stále jako před rokem 2004. S tvrzením Syslové se ztotožňuje také Kořátková ve své knize *„Dítě a mateřská škola“*.

V souladu se specifickými zvláštnostmi dítěte má také škola své specifické funkce, kterými jsou: pečovatelská, vzdělávací, socializační, integrační, personalizační. (Šmelová & Nelešovská, 2009 in Berčíková, Šmelová, Stolinská & spol., 2014). Mateřská škola je první místo, kde se setkává rodina se školstvím. Je to po rodině další nejdůležitější prostředí, ve kterém dítě zažívá sociální interakce. Představuje bezpečné místo, kde se děti mohou vyrovnat s deprivacemi z rodiny. (Syslová, Borkovcová & Průcha, 2014). Zároveň je to také místo, kde se dítě poprvé setkává s vrstevníky, které od tří, čtyř let potřebuje, setkává se zde vlastně s širším a neznámým světem. (Lažová, 2013)

1.3 Vztah rodiny a mateřské školy

„Pro efektivní spolupráci mateřské školy a rodiny je důležité pochopit nejen změny ve vzdělávání dětí předškolního věku, ale také změny, kterými prochází celá společnost, tedy i rodina“ (Syslová, 2012 str. 70).

Partnerství mezi rodinou a školou nevznikne samo od sebe, je potřeba ho systematicky vytvářet. Prvotní impuls k vytvoření rovnocenného vztahu s rodiči musí vzejít ze strany školy. Vytváření partnerství je neustálý živý proces, v jehož středu pozornosti je společný zájem a to dítě. (Syslová & kol., 2016) Je důležité podporovat zájem rodičů o mateřskou školu a poskytovat jim dostatek informací, aby měli možnost si vytvořit názor, představu o kvalitě mateřské školy.

Partnerský vztah mezi lidmi a institucemi vzniká, pokud se obě strany vzájemně respektují, akceptují postavení a přínos druhé strany pro daný proces a jsou ochotny diskutovat o tom, jak mohou ve vzájemné spolupráci či součinnosti daný proces zlepšit. Budování takového vztahu není snadné. (Trnová 2004 in Rabušicová, 2004) V průběhu druhé poloviny 20. století se tomuto tématu věnovala Birte Ravnová (2003), která identifikovala čtyři základní modely vztahů mezi rodinou a školou:

- **Kompenzační model-** Východiskem snah o komunikaci a spolupráci s rodiči byla představa, že některé skupiny rodičů nemají dostatečné možnosti a schopnosti být dobrými rodiči do takové míry, aby mohli podporovat svoje děti v jejich rozvoji. Na pomoc jim musí přijít škola, kompenzovat jejich rodičovskou "neschopnost." (Ravn, 2003 in Rabušicová, 2004)
- **Konsenzuální model-** Byl kladen důraz na informování rodičů, ale komunikace byla v převážné míře jednosměrná. Škola a rodina byla chápána jako sobě rovna a dokonce jako překrývající se teritoria. Hledaly se možnosti, jak komplementárně propojovat oblasti školního vzdělávání a domácí výchovu. (Rabušicová, 2004)
- **Participační model-** Rodiče jsou v tomto modelu chápáni jako aktivní, autonomní, a individuální lidské bytosti. Hrají hlavní roli v procesu rozhodování a v jeho implementaci. (Ravn, 2003 in Rabušicová, 2004)
- **Model sdílené odpovědnosti-** Tento model posunuje předcházející participační přístup k ještě většímu podílu rodičů na rozhodování a nejen to. Zdůrazňuje společnou odpovědnost rodičů a učitelů za výsledky konkrétních rozhodnutí. Smyslem je zapojit rodiče do takových aktivit, z nichž budou mít prospěch jejich děti. (Ravn, 2003 in Rabušicová, 2004)

V dnešní době se asi nejvíce vyskytuje poslední model vztahů, a to model sdílené odpovědnosti. Mateřské školy nabízí rodinám různé formy zapojení do života školy. Některé mateřské školy mají zřízeny takzvané rady škol či jinou formu občanských sdružení. Ta se stává partnerem v rozhodování o záležitosti školy, působí jako prostředek v komunikaci mezi vedením školy a rodiči.

Mateřská škola užívá všech možností, aby poskytovala rodičům dostatek informací o svých záměrech, například prostřednictvím webových stránek, na nástěnkách školy, ale i prostřednictvím společných setkání a podobně. (Syslová & Škarková 2015) Ale škola potřebuje také dostávat informace od rodičů, nejen o dětech, ale také o jejich spokojenosti s mateřskou školou, aby mohla zjišťovat její kvalitu. Proto si v následující kapitole vymežíme tento pojem, na to navážeme další kapitolou, která nám objasní, jak můžeme dostat zpětnou vazbu od rodičů formou hodnocení.

2 KVALITA V MEZÍCH ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ

Rodiče se při výběru mateřské školy zaměřují na její kvalitu, ale mnohokrát je nezajímá pohled odborníka. Zaměřují se pouze na názory ostatních rodičů. Abychom kvalitu školy mohli určit, musí zde dobře fungovat komunikace a musejí zde být dobré vztahy mezi rodiči a školou. Proto v tomto výzkumu můžeme provádět hodnocení škol, kde hlavními aktéry budou rodiče a budou hodnotit kvalitu jejich školy.

My se pokusíme v této kapitole pojem alespoň částečně vymezit v oblasti kvality školy a školského systému. Dále na něj navážeme v praktické části této práce, v té budeme zjišťovat kvalitu určité školy z hlediska rodičů.

2.1 Pojem kvalita

Kvalita není v pedagogice jasně definována, mnozí autoři tento pojem popisují různě. Podle Turka (2014) je kvalita nejednoznačný, komplexní pojem mající mnoho významů. V dnešní době je toto téma ve společnosti hodně diskutované. Myslíme si, že za kvalitu nebo kvalitní může každý považovat něco jiného. U každého totiž závisí na tom, jaké má životní priority.

Mnozí autoři odkazují na dva významy pojmu kvalita: první výraz označuje míru nějakého stavu na škále mezi pozitivním a negativním polem; druhý výraz vyjadřuje stav, vlastnost, jež je optimální, žádoucí, ideální. (Syslová, 2017) Sama Syslová definuje pojem kvalita takto: „*kvalitou rozumíme vlastnost nebo stav námi promítaný do předmětu (věci, jevy, živé bytosti), který je následně pozorován s cílem zaujmout hodnotící soud o vlastnostech, jež jsme si předem stanovili jako důležité, nebo rozhodující podle určitých vlastních nebo zvnějšku převzatých (vnucených) kritérií.*“ (Metodický portál RVP in Syslová, 2012, s. 37) Syslová (2012) dále uvádí, že z hlediska pedagogického se kvalita spojuje s kvalitou školy, vyučování a vzdělávání. S tímto tvrzením se ztotožňuje i Turek (2014), který ho více rozvádí a také říká, že ve škole se pojem kvalita vztahuje na všechny prvky: kvalita školy, kvalita vzdělávacího systému ve státě, kvalitu učitele, kvalitu třídy apod.

Kvalitu ve vzdělávání by měli podporovat všichni její účastníci, kterými jsou například děti, žáci, studenti, pedagogové, rodiče, společnost atd. (Bečvářová, 2003) V naší práci jsme se zaměřili záměrně na rodiče, kteří hodnotili kvalitu námi vybrané mateřské školy.

Jak nejlépe dosáhneme kvality? Zajistíme, aby všechny procesy, které vedou k našemu konečnému výstupu, byly v souladu s požadavky, které jsou na ně kladeny. Nejde tedy jen o to, zjišťovat konečný výstup. Jde o řízení veškerých procesů, které probíhají ve škole, tudíž celkové řízení kvality. Je to neustálá snaha provádět všechny procesy ve škole, jako plánování, přijímací řízení dětí i pracovníků, výuku, hodnocení, inovace, řešení problému, rozhodování, kontrolu atd. s ohledem na kvalitu. (Jirečková, 2011)

2.2 Kvalita školského systému v ČR

Podle Eddera a spol. (2002, s. 25, in Janík & spol. 2010) *„znamená kvalita na úrovni školského systému zaručení požadavků, které klade společnost na vzdělávací systém jako celek, vyhledání dostatečných (finančních) zdrojů pro jednotlivé dílčí systémy, péči o další vývoj systému s ohledem na sociální změny. Ke společenským požadavkům patří především záruka rozmanitosti vzdělávacích příležitostí odpovídajících různým schopnostem a zájmům dětí a mládeže, zajištění přístupu ke vzdělávání, zachování rovných šancí vzdělání. Vyhledání (finančních) zdrojů se zaměřuje především na přiměřené vybavení škol, tříd a péči o vysoce kvalifikovaný učitelský personál“*

V současnosti se modernizuje kvalita školského systému a vznikají programy na zvýšení kvality. Jeden z takových to programů je *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice* (2001), ten si klade za cíl dosáhnout vyšší kvality a funkčnosti vzdělávání tvorbou nových vzdělávacích a studijních programů, které budou odpovídat požadavkům informační a znalostní společnosti. (Janík & spol. 2010) Další program pro zlepšení kvality školského systému je program *Národní politiky kvality*, který se zabývá zvyšováním kvality práce ve veřejném sektoru a stanovil se za cíl růst kvality života v České republice a její konkurenceschopnost. (Syslová, 2012)

2.3 Kvalitní škola v teoretické perspektivě

O tom, že kvalita školy je skutečně aktuálním tématem je zřejmé i z práce *Assessment and documentation in early childhood education*. Kvalita je zde vnímána z několika úhlů. Apeluje na zkvalitnění v oblasti výchovy v raném dětství, vzdělávání učitelů, rozvoj speciálního vzdělávání a podporu poradenství. Tyto aspekty jsou vnímány jako jeden z předních ukazatelů kvalitní školy. (Alasuutari, 2014, in Válková, 2016)

„Kvalitní nebo správná?“ Tuto otázku si kladou aktéři vzdělávací politiky stejně jako akademická obec. Nejsou schopni se shodnout na tom, co to vlastně kvalita vzdělávání je, tím pádem ani na tom, jak vypadá kvalitní škola, a jaká vlastně použít hodnotící kritéria pro kvalitního učitele a ředitele. O tomto pojmu se diskutuje už čtvrt století bez hmatatelného výsledku, přitom existuje celá řada zajímavých pokusů a závěrů různé úrovně. Můžeme třeba vzpomenout velký národní projekt *Cesta ke kvalitě*. Ředitelé škol s kvalitou pracují každý den. Je to vlastně ředitel, kdo ručí za celou školu, za výběr dobrých lidí a optimální průběh edukace žáků. (Trojan, 2014)

Trojan (2014), dále formuluje klíčová slova kvalitní školy ze čtyř úhlů pohledu. Rozdělíme si čtyři skupiny, které jsou spojeny v ideálním případě konkrétní mateřskou školou a mohou si laicky formulovat svá stanoviska například takto:

- **žáci**- cítíme se zde dobře a bezpečně,
- **rodiče**- škola má dobré renomé, věříme, že zde bude pro naše dítě místo, máme k ní důvěru, škola pomůže nám i my jí,
- **zaměstnanci školy**- v takovéto škole bychom chtěli pracovat, nebylo lehké se sem dostat,
- **zřizovatel**- rád do ní chodím pro inspiraci, dělá nám radost.

Pokud budeme abstrahovat od dílčích zájmů dětí, rodičů, pracovníků či zřizovatele, dostaneme pravděpodobně jakousi esenci dobré a správné školy. (Trojan, 2014)

„Problematika kvality školy je v rámci pedagogiky velmi široká a její zkoumání je zájmem nejen vědecké komunity, ale také vedoucích pracovníků škol. Kvalita ve vzdělávání je nutností. Je v zájmu celé společnosti, nejen poskytovatelů vzdělávání. Zároveň se však jedná o relativní koncept ve vztahu ke službám poskytovaným školami. Různí hodnotitelé (studenti, rodiče, učitelé, zaměstnavatelé, auditoři) vnímají kvalitu z rozličných hledisek. Norma ISO 9000:2005 stanovuje obecnou definici kvality, podle které jakost (kvalita) je „stupen splnění požadavku souborem inherentních charakteristik“. Požadavky pak mohou vyplývat z různých norem a předpisu, mohou to být potřeby zákazníka nebo obecná očekávání, která máme spojena s produkty nebo službami.“ (Jirečková, 2011, s. 71)

Například „*Vašátková považuje za kvalitní školu tu, která průběžně zjišťuje, zohledňuje a snaží se naplňovat různá očekávání (a do jisté míry i přání a potřeby) svých zákazníků a v rámci svých možností usiluje o udržení dobrého stavu věcí a o celkové zlepšování tím, že průběžně naplňuje cíle, které si stanovila, vše je však řízeno zdravým rozumem; kvalitní*

škola tedy smysluplně realizuje autoevulační procesy, a je učící se školou.“ (in Syslová, 2012).

Naopak Turek (2014) uvádí, že pojmem kvalitní škola rozumíme nejčastěji dobrou školu, která má vysokou úroveň. Dle mého názoru je první definice výstižnější, jelikož více konkretizuje danou problematiku. Definice Turka obsahuje příliš mnoho abstraktních pojmů, která jsou těžko představitelná.

Kvalita školy podle Průchy (2013),(vzdělávacích procesů, vzdělávacích institucí, aj.) je žádoucí (optimální) úroveň fungování a/nebo produkce těchto procesů či institucí, která může být předepsána určitými požadavky a může být tudíž objektivně měřena a hodnocena.

Na toto pojetí navazuje Spilková (2001) a vymezuje čtyři znaky kvalitní školy, podrobněji specifikované:

- Jasná filosofie školy (např. propracovanost cílů)
- Kvalitní systém řízení školy (otevřenost školy ve vztahu k rodičům)
- Kvalitní učitelský sbor (vysoká angažovanost učitelů, vstřícnost k dětem)
- Převažující progresivní didaktická koncepce výuky (konstruktivistické pojetí výuky)

Tato koncepce je nesporně pokrokem ve vývoji teorie kvality školy; zároveň ale překvapuje, že v ní nejsou zahrnuty vzdělávací výsledky. (Spilková 2001, in Průcha 2012).¹

¹ Spilková v roce 2005 svůj koncept kvalitní školy upravila. Měl by tedy zahrnout tři oblasti: výstupy a podmínky školy (materiální vybavení), proces vzdělání a fungování školy (způsob řízení, klima) a výsledky vzdělávání. Kvalitní školy má uvedené oblasti vyvážené (Spilková 2005, in Janík a spol. 2010)

3 HODNOCENÍ ŠKOLY VERSUS EVALUACE

V současné době se již vedoucí pracovníci školy s termínem evaluace a hodnocení smířili a začínají si uvědomovat, že jeho význam nespočívá v neobvyklosti slova, ale v procesu a jeho přínosu. Pojem evaluace je i v oficiálních dokumentech rovnocenně zastoupen českým slovem hodnocení, avšak s vědomím, že v pedagogice se nejedná o hodnocení, které pouze definuje úroveň kvality, ale rovněž navrhuje opatření k jejímu zvýšení, realizuje je a zpětně vyhodnocuje jejich účinnost. Setkáme-li se tedy v pedagogice s pojmem evaluace či pedagogické hodnocení, vnímáme jejich celkový význam ve vztahu k vyhodnocovanému jevu. (Svobodová, 2010)

„Pro užívání obou pojmů je důležitý kontext: hodnocení bývá častěji spojováno s činnostmi dětí či pedagogů, evaluace pak se vzdělávacím procesem. Rozlišování pojmů evaluace a hodnocení se jeví žádoucí především na odborné úrovni, z hlediska praxe to nemusí být nutné. V běžném životě školy mohou mít tyto pojmy k sobě velice blízko, neboť právě plánovitost, systematickost, širší tematický rozsah, používání kritérií či dlouhodobost mohou postupně měnit hodnocení v evaluaci.“ (Smolíková & Kupcová, 2008, str. 4)

3.1 Pojem evaluace

Evaluace označuje proces, který vyhodnocuje vzdělávací činnosti, situace, podmínky i výsledky vzdělávání. Vyznačuje se tím, že probíhá systematicky, pravidelně a že s výsledky se v praxi smysluplně pracuje. K tomuto pojmu má velice blízko pojem „vyhodnocování“. (Smolíková & Kupcová, 2008)

Bečvářová (2003) uvádí, že je evaluace proces systematického shromažďování informací a analýzy informací podle předem stanovených kritérií za účelem dalšího rozhodování. Tudíž z definice vyplývá, že evaluace je činností systematickou, tzv. že musí mít jasně vymezenou strukturu. Měla by být správně metodicky a pravidelně prováděna podle předem stanovených kritérií a využívána pro další rozhodování. Evaluace pokrývá širší a komplexnější význam v pedagogické teorii, než je hodnocení pedagogických jevů. Tudíž evaluaci chápeme jako řízené hodnocení podle předem určitých pravidel.

3.2 Pojem hodnocení

V této práci se setkáváme s pojmem hodnocení, jelikož tento termín, podle Svobodové (2010), definuje úroveň kvality mateřské školy, na kterou se v této práci zaměřujeme.

Hodnocení je porovnávání „něčeho“ s „něčím“, při kterém rozlišujeme „lepší“ od „horšího“ a vybíráme „lepší“. Při hodnocení porovnáváme objekt neboli předmět hodnocení, buď přímo s jiným srovnatelným objektem nebo s nějakým ideálním vzorem či normou. (Slavík, 1999)

Průcha (2013) ve svém slovníku uvádí u pojmu hodnocení odkaz na termín pedagogická evaluace. Tento pojem vysvětluje takto: „Ve vědecké terminologii má evaluace obecný význam hodnocení. V pedagogice znamená zjišťování, porovnávání a vysvětlování dat charakterizujících stav, kvalitu, fungování, efektivnost škol, částí nebo celku vzdělávacího systému. Zahrnuje hodnocení vzdělávacích procesů, hodnocení vzdělávacích projektů, hodnocení vzdělávacích výsledků, hodnocení, hodnocení učebnic, aj.“ (Průcha, 2013, s. 190)

Bečvářová vysvětluje pojem takto: „*Hodnocení znamená konstatování skutečnosti, určování pozitivního nebo negativního významu předmětu, jevu nebo činnosti. Jde o posuzování formou klasifikace - pochvalou nebo vytknutím chyb, možným využíváním několikastupňové škály.*“ (Bečvářová, 2003, s. 112)

3.2.1 Interní hodnocení

Každá škola odpovídá za poskytovanou kvalitu vzdělávání a příznivý rozvoj činnosti školy a zároveň povinnost toto kontrolovat. K tomu by měly dopomáhat autoevaluační procesy, které by měly být přirozenou součástí řízení školy. Pokud budou vhodně naplánované a realizované, stanou se funkčním nástrojem školy na cestě ke zlepšování celkové kvality její činnosti, a tedy i její úspěšnosti. (Bečvářová, 2010)

„*Jde o hodnocení efektivnosti jednotlivých vzdělávacích činností probíhajících ve vlastní pedagogické práci školy. Její význam spočívá v uvědomění si vlastních rezerv, což škole ukazuje cestu ke zlepšování a tím podporuje její celkový rozvoj. Nevýhodou je neschopnost podívat se na vlastní práci z nadhledu.*“ (Syslová, 2015)

Autoevaluace

V souvislosti s vnitřní evaluací mateřské školy a jejího vzdělávacího působení užíváme pojem autoevaluace školy, který RVP definuje následovně: „*Autoevaluace je proces průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, situací i podmínek vzdělávání, realizovaný uvnitř mateřské školy, který se odehrává v několika na sebe navazujících a neustále se opakujících fázích. Poznatky získané tímto průběžným vyhodnocováním poskytují pedagogům zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce a pedagogové by jich měli cíleně využívat k optimalizaci a zlepšování vzdělávacího procesu i podmínek, za nichž vzdělávání probíhá.*“ (Rámcový vzdělávací program, 2004, s. 40)

Autoevaluace školy je proces, při kterém si samotná mateřská škola vyhodnocuje, jaké podmínky vytváří pro vzdělávání svých dětí, a jak kvalitní vzdělání vlastně poskytuje. Takto získané informace následně přispívají ke strategickému plánování dalšího rozvoje mateřské školy. Nedílnou součástí autoevaluace je hodnocení výsledků vzdělávání. (Sedláčková, Syslová & Štěpánková, 2012)

„*Jak ukazují výroční zprávy ČŠI, patří k druhé nejproblematictější oblasti ve zpracování školních vzdělávacích programů (první je vzdělávací obsah). Autoevaluaci můžeme označit také za takzvaný autoregulační mechanismus, který má škole pomoci řídit vzdělávací procesy, tedy řídit svůj školní vzdělávací program.*“ (Průcha & kol., 2016, s. 100)

3.2.2 Externí hodnocení

Externí hodnocení je proces systematického, plánovitého, cíleně řízeného a objektivního posuzování hodnot, kvality a efektivity vybraných jevů a procesů školní reality. (Seberová, 2008)

„*Externí hodnocení se zaměřuje na celkové fungování systému školy jako instituce. Cíle jsou stanoveny zvnějšku, stejně jako metody a formy hodnocení i kritéria*“ (Syslová, 2012). Toto hodnocení provádí nejčastěji na školách podle školského zákona česká školní inspekce² nebo zřizovatelé. Dále jej ale mohou také provádět na laické úrovni rodiče nebo jiní zástupci dětí.

² Jak již bylo řečeno tak externí hodnocení provádí česká školní inspekce (dále ČŠI). Česká školní inspekce vznikla 1. ledna 2005, zákonem číslo 561/2004 sbírky o předškolním, základním, středním, vyšším odborném

Česká školní inspekce v mateřských školách zjišťuje a hodnotí:

- A. Výsledky vzdělávání a výchovy a jejich průběh vzhledem k platným učebním plánům a učebním osnovám, případně k jiným schváleným učebním dokumentům, které zahrnují alespoň nejvýznačnější cíle vzdělávání a výchovy, celkovou strukturu učiva, výčet a stručný popis jednotlivých předmětů nebo jiných strukturních obsahových celků a podmínky omezující přijetí uchazečů ke studiu, které byly schváleny ministerstvem.
- B. Personální a materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům. (Bečvářová, 2003).

Výsledky inspekční činnosti jsou zaznamenány do inspekční zprávy, které jsou uloženy ve škole a u územě příslušného orgánu ČŠI. Inspekční zprávy jsou veřejné a můžeme je najít i na webových stránkách ČŠI.³

My se ale zaměřujeme na externí hodnocení, které mohou provádět rodiče nebo jiní zákonní zástupci dětí. V dnešní době by měla škola vnímat rodiče jako své zákazníky a nabízet jim kvalitu, kterou oni sami požadují. Aby mohly školy zjistit zpětnou vazbu, zda své služby provádějí kvalitně, musejí provádět občasná šetření. Tato šetření mohou mít různou formu jako například dotazník, který můžeme rozdat rodičům při společné akci, aby mohli zhodnotit učitele při výkonu činnosti nebo jakýkoliv jiný aspekt. Nebo formou rozhovorů v průběhu roku.

3.2.3 Jak se dá hodnotit?

Hodnotícím nástrojem chápeme spolehlivou metodu či techniku sběru dat pro účely vlastního hodnocení školy. Mohou to být dotazníky pro žáky, rodiče, učitele, rozhovory s rodiči, nebo metody podporující diskusi, stanovení priorit, směřování rozvoje školy apod. Každý hodnotící nástroj prochází procesem ověřování. Smyslem tohoto procesu, který se v odborné terminologii nazývá standardizace, je získat a následně poskytnout uživatelům daného nástroje maximum informací o tom, jak nástroj používat a správně

a jiném vzdělávání. Řídí vyhláškou č. 109/2003 Sb., o organizaci, výkonu a úkolech školní inspekce. ČŠI je správní úřad s celostátní působností, který je organizační složkou státu. Provádí nezávislou inspekční činnost. ČŠI má na starosti nejen hodnotící, ale také kontrolní činnost. ČŠI získává a analyzuje informace o vzdělání v mateřských školách.

³www.csicr.cz

interpretovat výsledky. Jde o sběr podnětů a zkušeností ze škol. U kvantitativních nástrojů jde o získání souhrnných výsledků ostatních škol, aby bylo možné s nimi konfrontovat výsledky vlastní školy a získat tak bohatší informaci. (Nuov, ©2012)

3.2.4 Jaké jsou metody sběru dat?

Tato kapitola stručně osvětluje některé metody sběru dat, přičemž se zaměřujeme na metody, které jsou kvantitativně orientované a snadno použitelné pro učitelky a ředitelky mateřských škol. Zaměřujeme se na sběr dat o kvalitě školy. Pro inspiraci navrhujeme jen stručný námět, jak vybrané metody použít v praxi.

„Kvantitativní výzkum je nejčastěji spojován se statistickým šetřením a experimentováním. Kvantitativní výzkumníci se zabývají především: strukturovaným získáním dat; měření konceptů s cílem testovat a upravovat teorie; zobecňování výsledků; problémem opakovatelnosti výzkumu; kauzalitou.“ (Hendl, Remr, 2017, s. 81)

Dotazník

Dotazníky jsou velmi populární výzkumní technikou, protože poskytují nákladově efektivní způsob shromažďování široké škály poměrně přímočarých faktických informací. Obvykle spíše lépe odpovídají na otázky "co" a "jak", než "proč". (Bennett, 2003) Je tvořen soustavou předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny, a na které respondent odpovídá písemně. Při vyhodnocování dat je zapotřebí postupovat velmi obezřetně. Způsoby předání dotazníků respondentům jsou různé, optimální ale je, když se dotazník předá osobně či se rozešle poštou nebo emailem. Nyní často využíváme i sociální sítě. Dotazníky mohou být předloženy rodičům, partnerům školy, širší veřejnosti, v modifikované podobě i dětem ve škole. Mohou se zabývat problematikou spokojenosti s prací školy, přispět k informovanosti o požadavcích rodičů a jiné. (Prášilová, 2003, s. 142)

„Základní strukturu dotazníku tvoří úvodní část, která stručně popisuje respondentům účel dotazníku a požadavky na vyplnění. Dále následuje věcná část dotazníku, která je tvořena položkami sledujícími cíle výzkumu. Ve třetí části bývají zahrnuty demografické položky (sledující věkovou, genderovou či vzdělanostní strukturu respondentů), které jsou obvykle v rámci analýzy využity jako nezávislé proměnné. V závěru mohou zařazeny doplňující položky a poděkování za vyplnění dotazníku“ (Švec, 2009, s. 125, in Chráska a Kočvářová, 2015, s. 41).

Tuto metodu jsme si vybrali pro sběr dat, proto se na možnost uplatnění můžete podívat v příloze. My jsme použili dotazník s uzavřenými otázkami. Podle nás je to nejrychlejší způsob zajištění velkého množství dat.

Rozhovor

Jedním z oblíbených způsobů sběru dat je rozhovor. Výzkumník dává v rozhovoru svým respondentům otázky a získává na ně odpovědi, tím shromažďuje potřebná data o určité problematice. Rozhovor probíhá přímo za fyzické účasti obou stran nebo nepřímo prostřednictvím telefonického spojení. Můžeme ho provést vysoce strukturovaně (kvantitativně) nebo méně strukturovaně (kvalitativně). Při kvantitativním rozhovoru musí výzkumník pečlivě číst každé slovo z protokolu, který vypracoval. Protokol obsahuje jednotlivé otázky, kategorie odpovědí či pokyny a zaznamenávají se do něj odpovědi. Protokol rozhovoru je zachycen na papíře nebo na počítači. Kvantitativní rozhovor může obsahovat i několik otevřených otázek. Při kvalitativním rozhovoru, nemá výzkumník obvykle k dispozici specificky uspořádanou množinu otázek, které musí být zodpovězeny. Používá volněji strukturované způsoby dotazování. Může mít však připravené téma, které chce podat. Výzkumník může postupovat zcela nestrukturovaně. Takový to rozhovor má tvar konverzace a je interaktivní. Je důležité, aby výzkumník nechal osobu vyprávět bez přerušování. Výzkumníci při použití nestrukturovaného rozhovoru začínají hlavní otázkou a další otázky jsou již více zaměřené. (Hendl & Remr, 2017)

Metodu rozhovoru bychom použili při dlouhodobějším výzkumu. Rozhovor by byl kvantitativně orientován a aplikován po celý školní rok na každého respondenta zvlášť.

Diskuze

„Používá se k výměně názorů a nápadů, k vyjasnění stanovisek, k hledání kompromisů při řešení problémů. Je zdrojem mnoha informací. Optimální je, když se diskuze na dané téma účastní co nejširší plejáda zasvěcených účastníků.“

Postup při vedení diskuze:

- *Zabezpečit uvolněné ovzduší.*
- *Uvést hlavní účel diskuze, téma diskuze, vymežit hranice diskuze.*
- *Povzbuzovat účast všech členů, přidržovat je u tématu, často shrnovat prodiskutované, používat audiovizuální pomůcky.*

- *Opakovat nejdůležitější z diskuze, opakovat dosažené závěry, objasnit, co diskuze splnila.*“ (Prášilová, 2003, s. 142)

Tuto metodu bychom uplatnili postupně v jednotlivých třídách vybraných škol. Zaměřili bychom se na více škol v jednom kraji. Na zachování a následnou analýzu dat bychom volili audiovizuální pomůcky. Dále bychom data analyzovali a vyhodnotili.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Bakalářská práce je výzkumného charakteru, snaží se zjistit kvalitu mateřské školy z pohledu rodičů. Na tuto práci jsme použili kvalitativně orientovaný výzkum, jako výzkumná metoda nám posloužil dotazník. Kvalita je v našem případě určena mírou spokojenosti. Čím vyšší je míra spokojenosti, tím vyšší je kvalita z pohledu rodiče. Kvalita je pro nás vyšší pojem, protože ji můžeme sledovat z více hledisek. V kvalitě nás také zajímá aktuální stav, ne vývoj.

4.1 Cíle výzkumu a výzkumné otázky

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak rodiče hodnotí vybrané oblasti mateřské školy, kterou navštěvuje jejich dítě.

Na základě požadavků vedení MŠ jsme se zaměřili na vybrané aspekty kvality MŠ v následujících oblastech:

- Informovanost rodičů;
- Edukace;
- Prostředí školy;
- Stravování;

a to v kontextu vybraných informací o rodičích.

Hlavní výzkumná otázka:

- Jak rodiče hodnotí vybrané aspekty mateřské školy, kterou navštěvuje jejich dítě?

Dílčí výzkumné otázky:

- Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou informovanosti o mateřské škole?
- Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou edukace v mateřské škole?
- Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou prostředí mateřské školy?
- Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou stravování v mateřské škole?

4.2 Výzkumná metoda

Pro účely tohoto výzkumu jsme použili metodu dotazníkového šetření. Tato metoda se užívá v kvantitativně orientovaném výzkumu. Zmíněnou metodu jsme zvolili, jelikož je to nejčastější a nejrychlejší způsob sběru velkého množství dat. Dotazník určený pro tyto výzkumné účely byl námi vytvořen za pomoci odborné literatury⁴ a konzultací s ředitelkou.

4.2.1 Charakteristika výzkumného nástroje

Dotazník byl určen rodičům dětí předškolního věku⁵ na vybraných mateřských školách. Rodiče obdrželi dotazník obsahující otázky zjišťující kvalitu určitých oblastí v MŠ a vyplňovali ho metodou tužka-papír. Dotazník zahrnoval 28 uzavřených otázek. Položky v dotazníku převážně začínaly slovy „jsem spokojen s kvalitou“. Tento způsob dotazování jsme zvolili z toho důvodu, že když se respondentům předkládají položky v podobném znění, zvyšuje se tím konzistentnost odpovědí na otázky. Respondentovi je jasné, na co odpovídá. Takový způsob dotazování používá ve své bakalářské práci také Šimová, která prováděla výzkum na téma: „*Očekávání rodičů od učitele MŠ a realita.*“ A dále i „*Anketa pro rodiče*“ v projektu Cesta ke kvalitě.

V úvodní části seznamujeme respondenty s tématem naší práce a se způsobem využití výsledků výzkumu. Respondenti byli upozorněni, že dotazník je anonymní. Na konci úvodní části je poděkování za názory a spolupráci respondentů.

První otázka ve věcné části měla za úkol zjistit, jakou mateřskou školu dítě navštěvuje, dále pak sloužila k rozřazení získaných dat dle mateřské školy. Následně jsme se zaměřili na oblast zvanou: *Informace o rodičích*, která poukazuje na kontext vybraných informací o rodičích. Zde respondenti vybírali z možnosti odpovědí: „ANO-NE“. Postupně následovaly další oblasti jako například: „*Informovanost, edukace, prostředí školy, strava*“. V těchto otázkách měli respondenti na výběr ze škálového typu odpovědí, od jedničky, která znamenala: „Jsem naprosto spokojen“, dvojka „Jsem spokojen“, trojka „nevím“,

⁴ Například: Turek, I. (2014). *Kvalita vzdelávania* (2. prepracované a dopl. vyd.). Bratislava: WoltersKluwer., Bečvářová, Z. (2010). *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Praha: Portál., Syslová, Z. (2012). *Autoevaluace v mateřské škole: cesta ke kvalitě vzdělávání*. Praha: Portál.

⁵ Předškolní věk- je vývojové období dítěte od 3. roku do 6., respektive 7 roku, po vstupu do školy. (Kollárik in Turbiniová a spol, 2007)

touto odpovědí rodiče dávají najevo, že nejsou ani nespokojeni ani spokojeni, dále čtyřka „nejsem spokojen“, pětka: „Vůbec nejsem spokojen“.

V závěru dotazníku měli respondenti možnost se vyjádřit k celkové kvalitě péče o jejich dítě, také na zmiňované škále. A dále dostali prostor k vlastním volným/otevřeným poznámkám.

4.3 Respondenti

Výzkumný soubor tvořili rodiče dětí z dané MŠ ve Zlínském kraji (vždy jeden rodič za dítě/děti v sourozeneckém vztahu). Mateřské školy jsme vybírali záměrně, jelikož se jednalo o sedm škol v metropoli Zlínského kraje, které mají jedno společné vedení. Výběr rodičů neboli respondentů byl dostupný. Bylo rozdáno přes 300 dotazníků. Výzkumu se zúčastnilo 107 respondentů, z toho muselo být vyřazeno 7 dotazníků pro nekompletní vyplnění. Celkem se tedy použilo 100 dotazníků. Návratnost byla nižší, než jsme očekávali.

4.4 Předvýzkum

Před zahájením výzkumu byl proveden předvýzkum, zjišťovali jsme jím, zda jsou otázky použité ve výzkumném nástroji srozumitelné a zda je náplň těchto otázek vhodná.

Oslovili jsme proto vedení školy a tři rodiče, jejichž dítě/ děti navštěvují mateřskou školu. Vedení školy se seznámilo s výzkumným nástrojem a navrhlo nám, možné změny na jeho úpravu. Vedení nám také podalo návrh tří otázek, které by v dotazníku chtělo použít. Dotazník jsme upravili, přidali jsme požadované otázky a předložili třem rodičům. Dotazník, byl představen každému rodiči, byl jim ponechán k prostudování a zkušebnímu vyplnění. Poté jsme rodiče požádali, aby nám předali své pocity a zkušenosti z vyplňování dotazníku. Rodiče byli převážně spokojeni s délkou výzkumného nástroje. K otázkám neměli žádné připomínky. Pouze zmiňovali, že by uvítali možnost přijít se podívat na své děti do výuky, následně jsme se rozhodli přidat do dotazníku i tuto položku. Po provedení úprav byl dotazník připraven k použití.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Získaná data z dotazníkového šetření jsme v následující kapitole seřadili podle již zmíněných oblastí. Pro snadnější vyhodnocení dat jsme převrátili hodnotící škálu, kdy 5 znamená - jsem naprosto spokojen, 4 - jsem spokojen, 3 - nevím, 2 - nejsem spokojen, 1 - vůbec nejsem spokojen. Každá položka v dotazníku bude vyhodnocena samostatně pro každou mateřskou školu zvlášť a poté pro všechny školy dohromady. Jednotlivé položky budou vyobrazeny v tabulkách a slovně okomentovány. Data budou vyhodnocena v **mediánu**. Data jsou ordinální (škála 5 úrovní spokojenosti). Pro tato data je z hlediska statistiky správné aplikovat medián, nikoli průměr (Chráška, Kočvarová, 2014).

Pro účely sociálně-vědních statistických analýz se s ordinálními stupnicemi často pracuje jako s metrickými daty a počítají se průměry, je však na zvážení analytika, zda pro danou situaci a danou kvalitu dat zvolí průměry či mediány. V našem případě jsme zvolili mediány, a to především z důvodu obecně nízké návratnosti a dále z důvodu komparace 7 částí školy. Při obecně nízké návratnosti, jsou výsledky vždy diskutabilní, nemá proto smysl uvádět podrobné hodnoty průměrů (s desetinnými místy, která upozorňují i na zcela minimální a věcně nevýznamné rozdíly). Komparace výsledků (za 7 částí MŠ) by u čtenářů, kteří dobře nerozumí statistickým výstupům, mohla vzbuzovat mylné zdání odlišného hodnocení porovnávaných součástí MŠ, z čehož by mohli vyvozovat zcela mylné závěry.

5.1 Interpretace získaných dat

První položka dotazníku měla za cíl zjistit, jakou mateřskou školu navštěvuje dítě respondenta. Dále pak sloužila k rozdělení dotazníků podle škol a k zjištění návratnosti dotazníků z dané školy (*Tabulka č.1*). Překvapila nás nízká návratnost dotazníků. Nejnižší návratnost byla z mateřské školy číslo jedna, kde se nám vrátilo pouhých šest dotazníků. Nevíme, čím to bylo způsobeno, ale předpokládáme, že se rodiče nechtěli zapojit do hodnocení školy. Jelikož v této škole byly rodičům rozdány všechny dotazníky, které škola obdržela. Největší návratnost však byla v mateřské škole číslo sedm. Bylo nám řečeno učitelkou dané MŠ, že jsou zde velice aktivní rodiče, proto byla návratnost tak vysoká, ale myslíme si, že mohla být poněkud vyšší, kdyby dotazníky rodičům předávaly samotné učitelky. Zjistili jsme totiž, že v této MŠ byly dotazníky uloženy v šatnách a rodiče si je mohli dobrovolně vzít a vyplnit. Z toho vyplývá, že celková návratnost ze všech škol byla nízká. Příště bychom volili jak elektronickou verzi dotazníku, tak i papírovou.

Tabulka 1: Mateřská škola

Mateřské školy	Četnost
MŠ 1	6
MŠ 2	13
MŠ 3	15
MŠ 4	10
MŠ 5	11
MŠ 6	16
MŠ 7	29
Total	100

Následuje první oblast, na kterou jsme se v dotazníku zaměřili, a to na informovanost rodičů. Zjišťovali jsme, zda jsou rodiče spokojeni s kvalitou informací, které jim poskytuje mateřská škola. Způsoby předání informací mohou být různé. Nejčastěji se však v mateřských školách používají nástěnky, webové stránky, konzultační hodiny nebo soukromý rozhovor s rodičem. My si postupně představíme výsledky našeho výzkumu.

Rodiče se mohou na webových stránkách seznámit s aktualitami v MŠ, s různými dokumenty, které škola poskytuje, s jídelníčkem, dále zde najdou různé formuláře a mohou se také seznámit s projektem mateřské školy. V tabulce můžeme vidět, že jsou respondenti s informacemi na webových stránkách celkově spokojeni. Pouze v jedné mateřské škole respondenti nevědí, zda jsou spokojeni. Z dalšího šetření jsme zjistili, že tito respondenti webové stránky nenavštěvují tak, jako ostatní. Nenavštěvuje je 15 rodičů z 29. Proto nemohou objektivně posoudit jejich kvalitu. Jako kladnou stránku, však musíme brát, že rodiče raději hodnotí možnosti nevím, než aby hodnotili klamně.

Tabulka 2: Webové stránky

Jste spokojeni s kvalitou informací na webových stránkách MŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	4
MŠ 5	4
MŠ 6	4
MŠ 7	3
Spokojenost celkem	4

Další položka hodnotila kvalitu informací, které jim poskytuje škola na nástěnkách. Ze zkušeností víme, že na nástěnkách se většinou objevuje školní řád, vzdělávací program, jídelníček, připravované akce pro děti, požadavky na rodiče a jiná další upozornění směřující k rodičům. Jak můžeme vidět v následující tabulce, rodiče jsou s kvalitou těchto informací spokojeni, až naprosto spokojeni. Když srovnáme výsledky tabulky číslo dva a tři, můžeme si povšimnout, že jsou respondenti více spokojeni s informacemi na nástěnkách. Podle nás je to následkem toho, že rodiče s nástěnkou přijdou do styku častěji a mohou si tak povšimnout nových informací okamžitě. Webové stránky mateřské školy rodiče sice navštěvují, ale ne tak často, jako nástěnku. Nástěnka je asi nejdůležitější prvek pro hromadné sdělování informací rodičům v mateřské škole.

Tabulka 3: Nástěnky

Jste spokojeni s kvalitou informací na nástěnkách MŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

Vzdělávací program je veřejný dokument. Celková spokojenost nám ukazuje, že jsou rodiče s informacemi o tomto dokumentu spokojeni. V MŠ pět a šest jsou rodiče s informacemi o tomto dokumentu naprosto spokojeni a ve zbylých MŠ hodnotili rodiče tak, že jsou spokojeni. Ale zpětně si klademe otázku, zda rodiče vůbec ví, co to je vzdělávací program a že existují různé typy těchto programů. Kdybychom tento dotazník použili znovu, přidali bychom ještě otázku, zda rodiče vědí, co je to za dokument a o čem pojednává. V tomto případě předpokládáme, že rodiče vědí, co je to za dokument a že je s ním škola seznamuje. Škola může rodiče seznamovat s tímto dokumentem třeba na třídních schůzkách na začátku školního roku. Ukázat jim, co tento dokument obsahuje a jaké změny tam byly provedeny.

Tabulka 4: Vzdělávací program

Jste spokojeni s kvalitou informací o vzdělávacím programu MŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	4
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

Režim dne bývá často vyvěšený na webových stránkách školy nebo na nástěnkách. Je velmi důležité, aby o něm rodiče měli přehled, aby věděli, kdy a co jejich dítě dělá v určitou část dne a aby případně mohli přijít pro své dítě do školy a nenarušili tím denní harmonogram. Režim dne dětí se skládá z příchodu do MŠ, dopolední svačiny, řízené činnosti, pobytu ve věku, oběd, odpoledního odpočinku, svačiny, a nakonec z volné hry dětí nebo řízené činnosti učitelky. V těchto mateřských školách jsou rodiče celkově spokojeni s informacemi o režimu dne. Když se postupně podíváme na tabulky, tak v MŠ jedna, dva, tři a sedm jsou rodiče spokojeni a v MŠ čtyři, pět, šest jsou naprosto spokojeni.

Tabulka 5: Informace o režimu

Jste spokojeni s kvalitou informací o režimu dětí v MŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

O chování dítěte většinou informují učitelky daného rodiče při soukromém rozhovoru. Podle nás je to ten nejlepší způsob předání soukromých informací. Jak můžeme vidět v mateřské škole číslo dva, čtyři, pět, jsou s informacemi, které jsou jim předány, rodiče naprosto spokojeni. Zbylé mateřské školy hodnotily rodiče na úrovni - jsem spokojen. Podle našeho názoru do kvality informací o chování patří i způsob jejich předání. Rodiče očekávají, že je to každodenní povinností učitelky informovat rodiče o chování dítěte, ale otázkou je, zda se o to vůbec zajímají oni sami. Zjistili jsme, že pouhá hrstka rodičů využívá konzultační hodiny s učitelkou, kde by se mohly tyto informace soukromě rozebírat. Můžeme se domnívat, že rodiče hodnotili v mateřských školách o stupeň hůře, protože se jim zdá, že mají informací málo nebo se jim nelíbí způsob jejich předání. Z naší praxe můžeme říci, že některé učitelky používají dost nevhodnou formu předávání informací o chování, a to v šatně před ostatními rodiči. Tento způsob by se ve škole objevovat neměl. Výsledky ukazují, že jsou rodiče s kvalitou informací spokojeni.

Tabulka 6: Chování dítěte

Jste spokojeni s kvalitou informací o chování Vašeho dítěte/děti?	
MŠ 1	4
MŠ 2	5
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	4
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

V následující tabulce číslo sedm můžeme vidět, že se nám objevuje už i nižší stupeň hodnocení. Mateřská škola číslo jedna říká, že kvalita informací o pokrocích je nižší než ve zbylých mateřských školách. Rodiče ji hodnotili stupněm tři, což slovně znamenalo - nevím, zda jsem spokojen či nespokojen. Můžeme předpokládat, že rodiče takto hodnotili, protože je učitelky o pokrocích neinformují nebo jsou informace pro rodiče nedostatečné. Ale také zde můžeme podotknout, že od předávání těchto informací existují konzultační hodiny, kde bude učitel s rodičem o samotě a může mu předat mnohem více kvalitnějších informací. Zbylé mateřské školy hodnotí na škále jsem spokojen, až po jsem naprosto spokojen. Zde je kvalita předávaných informací na vysoké úrovni. K zachycení pokroků u dětí slouží záznamové archy pro hodnocení dítěte. Každý rodič může do archu svého dítěte nahlédnout po domluvě s učitelkou. Dále některé školy zpracovávají portfolio, kde se ukládají různé obrázky, listy z kterých můžeme rozeznat pokrok dítěte.

Tabulka 7: Pokroky a rozvoj

Jste spokojení s kvalitou informací o pokrocích a rozvoji Vašeho dítěte/děti?	
MŠ 1	3
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

Zde se již přesouváme do další námi zvolené oblasti, kterou je edukace neboli vzdělávání. Do edukace neodmyslitelně patří všechny činnosti, které dítě nějak rozvíjí nebo vzdělávají. V této oblasti jsme stanovovali pouze takové otázky, které mohou sami rodiče ohodnotit z vlastní zkušenosti. Jelikož děti předávají rodičům informace, které mohou být částečně zkreslené a ovlivněné jejich aktuální náladou.

U položky číslo osm si můžeme povšimnout, že v mateřské škole číslo tři a sedm, respondenti nevědí, zda jsou spokojeni se spoluprací mateřské a základní školy. Může to být tím, že rodiče ani nevědí, že školy společně spolupracují nebo se jim zdá, že spolupracují málo. V dnešní době je běžné, že mateřské a základní školy spolupracují. Většinou se tím snaží usnadnit dětem přechod z jedné školy do druhé. V mateřské škole číslo pět jsou respondenti naprosto spokojeni se spoluprací obou škol. Je důležité, aby školy na tuto spolupráci upozorňovaly. Rodiče by měli vědět, že se pro děti dělá i něco navíc. Ve zbylých mateřských školách jsou rodiče spokojeni se spoluprací. Aby školy dosáhly ještě lepších výsledků v tomto hodnocení, mohly by do spolupráce zapojit i rodiče, třeba například jen tím, že by se rodiče šli s dětmi podívat do základní školy. Rodiče by byli angažovaní a už by věděli, že tam nějaká spolupráce funguje. Celková spokojenost je na úrovni jsem spokojen.

Tabulka 8: Spolupráce MŠ a ZŠ

Jste spokojeni se spoluprací MŠ a ZŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	3
MŠ 4	4
MŠ 5	5
MŠ 6	4
MŠ 7	3
Spokojenost celkem:	4

Zde můžeme vidět naprostou spokojenost téměř ve všech mateřských školách. Pouze v mateřské škole číslo jedna a tři jsou rodiče se společnými akcemi pouze spokojeni. Společné akce s rodiči v takovémto rozsahu jsou novinkou v běžném vzdělávání. U rodičů se těší velké oblibě. Jak už jsme zmiňovali na konci našeho dotazníku, mohli rodiče připsat jakoukoliv poznámku. K tomuto tématu napsal jeden respondent, že by uvítal ještě více akcí s rodiči, klidně dvakrát až třikrát za měsíc. To svědčí o dobře provedené práci učitelek v této mateřské škole. Celková spokojenost rodičů se společnými akcemi, je na úrovni jsem naprosto spokojen.

Tabulka 9: Akce s rodiči

Jste spokojeni se společnými akcemi s rodiči v MŠ? (Vánoční a Velikonoční tvoření, opékání ke dni dětí a ostatní)	
MŠ 1	4
MŠ 2	5
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	5
Spokojenost celkem:	5

V této otázce rodiče hodnotili, zda jsou spokojeni s kvalitou přípravy dítěte do základní školy. Podle našeho názoru příprava do základní školy nezačíná až v posledním ročníku mateřské školy, ale trvá po celou dobu docházky, přece jen barvy se děti učí hned první rok v mateřské škole, a také je potřebují umět při vstupu do základní školy. V posledním roce je ale tato příprava nejintenzivnější a záměrně se vybírají aktivity tak, aby byly co nejefektivnější. My jsme tuto otázku směřovali ke všem rodičům, nejen k těm, co mají dítě ve školce posledním rokem. Celková spokojenost byla na škále - jsem spokojen. Když si hodnocení rozebereme po jednotlivých mateřských školách, tak pět mateřských škol hodnotilo stejně, jako vyšla celková spokojenost, a to na úrovni - jsem spokojen. Pouze ve dvou mateřských školách rodiče hodnotili na výslednou – jsem naprosto spokojen. Víme, že poslední ročník mateřské školy se stal již povinným, takže přípravou do základní školy projdou všechny děti v České Republice. Myslíme si, že toto téma se stane velice diskutovaným a hodnocení rodiči bude daleko přísnější, protože rodiče začnou mít větší požadavky. Podle rodičů v těchto mateřských školách probíhá příprava pro vstup do základní školy kvalitně, proto odpovědi na tuto otázku byly převážně kladné. Ale nemůžeme říct, že by nebylo stále co zlepšovat.

Tabulka 10: Příprava do ZŠ

Jste spokojeni s přípravou Vašeho dítěte pro vstup do ZŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	4
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

Škola v přírodě patří mezi nepravidelné činnosti v mateřské škole. Tuto možnost nenabízí každá mateřská škola. Setkáváme se s ní zejména u městských škol. V tabulce můžeme vidět, že hodnocení je různorodé. Pouze mateřská škola číslo pět a šest hodnotí nabídku pobytů možností - jsem naprosto spokojen. Dále pak první dvě mateřské školy jsou spokojeny s nabídkou školy v přírodě. Rodiče v mateřské škole tři a čtyři neví, zda jsou s nabídkou spokojeni. Poslední sedmá mateřská škola nenabízí možnost školy v přírodě, ale zato víme, že jako kompenzaci nabízí více školních výletů. V celkovém hodnocení se ukázalo, že rodiče neví, zda jsou s nabídkou spokojeni.

Tabulka 11: Škola v přírodě

Jste spokojeni s nabídkou pobytů pro děti ve škole v přírodě?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	3
MŠ 4	3
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	3
Spokojenost celkem:	3

Další dotazníková otázka zkoumala, zda jsou rodiče spokojeni s náplní každodenních činností pro děti. Pod touto otázkou si představíme, jakoukoliv činnost, která se děje během dne v mateřské škole. S náplní dne se rodiče seznamují nejen od učitelek, ale zejména z hodnocení činností od dítěte doma. Téměř každé dítě chce rodičům povyprávět, co dnes dělali a jaké to bylo. Jak můžeme v tabulce dvanáct vidět, celková spokojenost nám ukazuje, že jsou s náplní dne rodiče naprosto spokojeni. V mateřské škole číslo jedna, tři, sedm jsou rodiče s náplní dne spokojeni. A ve zbylých školách jsou naprosto spokojeni. To svědčí o kvalitní přípravě dne ze strany učitelek.

Tabulka 12: Každodenní činnosti

Jste spokojeni s běžnou náplní každodenních činností pro děti?	
MŠ 1	4
MŠ 2	5
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	5

Přecházíme do další oblasti, ve které rodiče hodnotili prostředí školy. Rodiče mohou hodnotit stanovené otázky, jelikož se školou přicházejí do kontaktu pokaždé, když vedou své dítě do mateřské školy. Tato oblast hodnotí kvalitu spíše materiálních věcí, ale je to důležitá součást, která také udává kvalitu mateřské školy. Třeba pro některé rodiče bude důležitější vzhled a vybavení třídy než vzdělávání.

Úklid v prostředí školy je velice důležitý pro zdraví dětí, jak můžeme vidět, rodiče jsou s ním spokojeni. Můžeme předpokládat, že uklízečky provádí svou práci na kvalitní úrovni. Když si rozebereme tabulku číslo třináct, tak vidíme, že ve škole číslo jedna a dva jsou rodiče spokojeni. Dále ve škole tři, čtyři, pět jsou rodiče naprosto spokojeni. A v posledních mateřských školách šest a sedm jsou rodiče spokojeni s úklidem nejen na chodbách, ale také ve třídách.

Tabulka 13: Úklid v MŠ

Jste spokojeni s úklidem v MŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	5
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	4
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

V této otázce myslíme vybavením tříd například lehátka, veškerý nábytek, případně tabule, elektronické zařízení a tak dále. Rodiče chtějí pro své děti vždy to nejlepší a nejbezpečnější. Kvalita vybavení v těchto školách bude na vyšší úrovni, což můžeme usoudit z daného hodnocení. Rodiče jsou spokojeni s vybavením tříd. Naprosto spokojeni jsou v mateřské škole číslo čtyři, pět a šest.

Tabulka 14: Vybavení tříd

Jste spokojeni s vybavením tříd (lehátka, nábytek, tabule)?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

Hračky jsou pro děti asi nejdůležitější součástí mateřské školy. V této otázce se respondentů ptáme, jak jsou spokojeni s vybavením hraček a pomůcek ve třídách. Toto vybavení třídy mohou však ovlivnit i sami rodiče. Mnoho z nich využívá možnosti daru a věnuje dětem staré, nepoškozené hračky, které už nikdo v jejich domácnosti nevyužívá. Nebo přinesou nové jako sponzorský dar. Ve dvou mateřských školách jsou respondenti naprosto spokojeni s vybavením hraček a pomůcek. Ve zbylých pěti školách jsou respondenti spokojeni.

Tabulka 15: Pomůcky a hračky

Jste spokojeni s pomůckami a hračkami ve třídách?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	4
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

Provozní doba všech mateřských škol ze zkoumaného vzorku je od 6:30 do 16:00. Tuto dobu stanovuje škola na základě požadavků rodičů, tak aby vyhovovala téměř všem. Provozní doba je fixní a nedá se posouvat ze dne na den. Z tabulky můžeme usoudit, že jsou rodiče spokojeni s provozní dobou, jelikož jejich odpovědi byly převážně kladné. V mateřské škole číslo jedna, dva, tři a sedm hodnotili rodiče tak, že jsou s provozní dobou spokojeni. Ve zbylých školách číslo čtyři, pět, šest jsou rodiče naprosto spokojeni s provozní dobou.

Tabulka 16: Provozní doba

Jste spokojeni s provozní dobou v MŠ?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	5

Otázka číslo sedmnáct byla zaměřena na vybavení zahrady v mateřské škole. Celková spokojenost byla na úrovni jsem spokojen, ale když si rozebereme každou školu postupně, vidíme, že se dostáváme, až k hodnocení na úrovni nejsem spokojen. Takto hodnotili rodiče v mateřské škole číslo sedm. V této mateřské škole děti školní zahradu nemají. Rodiče jsou s touto skutečností nespokojeni. Dva respondenti vyjádřili svoji nespokojenost i ve slovních komentářích. U této položky můžeme pozorovat, také to, že rodiče hodnotili záporně i při běžné otázce v dotazníku. Což je velké pozitivum pro nás, protože zde rodič svůj opravdový názor vyjadřuje ke konkrétní věci už v dotazníkových otázkách. Školní zahrada je pro školu velice důležitou součástí, bez ní musejí hledat učitelky náhradní řešení, kam s dětmi chodit na procházky a na hřiště. Přibývá jim tak mnohem větší starost, když musejí s dětmi chodit někam dál od školy. Když se ale podíváme na zbylá hodnocení, tak vidíme, že dopadla dobře. V prvních čtyřech školách jsou rodiče spokojeni s vybavením zahrady a ve zbylých dvou jsou naprosto spokojeni.

Tabulka 17: Vybavení zahrady

Jste spokojeni s vybavením zahrady?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	4
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	2
Spokojenost celkem:	4

Nyní si vyhodnotíme poslední námi zvolenou oblast, a to stravování. V dnešní době se mateřské školy snaží dětem vařit z co nejkvalitnějších a zdravých potravin. My se rodičů budeme ptát, zda jsou spokojeni se složením jídelníčku, s nabídkou zdravých potravin a s nabídkou tekutin.

Se složením jídelníčku ve škole jsou rodiče spokojeni. V komentářích se nám objevila pouze jedna připomínka a to taková, že by jeden respondent omezil přísun masa dětem z 1x denně na jedenkrát týdně. Jinak vidíme, že jsou rodiče spokojeni s mateřských školách jedna, dva, pět, sedm. Naprosto spokojeni jsou ve škole tři, čtyři a šest. V dnešní době je velice těžké vyhovět všem rodičům se složením jídelníčku. Rodiče požadují po školách, aby dětem připravovaly pokrmy podle jejich alergií nebo moderního směru žití (vegetariáni, vegani). Mateřské školy proto umožnili rodičům, aby si pro děti nosili připravené pokrmy z domu, ale pouze po předchozí domluvě.

Tabulka 18: Složení jídelníčku

Jste spokojeni se složením jídelníčku?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	5
MŠ 4	5
MŠ 5	4
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem:	4

Zdravé potraviny jsou v dnešním světě fenoménem. Snažíme se o co nezdravější způsob života a chceme, aby naše děti dostávaly jen to nejlepší a nejkvalitnější. Proto do posuzování kvality mateřské školy zahrnujeme i stravu. Mnoho rodičů požaduje po školním stravování pestrou nabídku zdravých a kvalitních potravin. U této položky se zaměřujeme na to, zda je nabídka zdravých potravin v těchto školách dostatečná a zda jsou s ní rodiče spokojeni. V hodnocení nám vyšlo, že jsou rodiče celkově spokojeni s nabídkou zdravých potravin. V mateřské škole číslo čtyři a pět jsou naprosto spokojeni. Tudíž můžeme usoudit, že nabídka v těchto školách je opravdu kvalitní.

Tabulka 19: Zdravé potraviny

Jste spokojeni s nabídkou zdravých potravin pro děti?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	4
MŠ 7	4
Spokojenost celkem	4

Nabídka tekutin v mateřských školách je velmi rozmanitá. Nejčastěji se však vyskytují slazené nebo mléčné nápoje. Mnoho rodičů si v našem dotazníku stěžovalo na nabídku tekutin podávaných dětem. Nelíbí se jim, že děti pijí příliš mnoho slazených nápojů a není jim místo toho podávána čistá voda. Ovšem při hodnocení této položky se jejich názor neprojevil. Zarazilo nás, že si lidé stěžují v místě pro poznámky, ale do hodnocení dané položky problém nepromítnou. V této položce rodiče hodnotili na škále 4, neboli jsem spokojen. Pouze mateřská škola číslo čtyři a šest jsou s nabídkou naprosto spokojeni.

Tabulka 20: Tekutiny

Jste spokojeni s nabídkou tekutin, které jsou podávány Vašemu dítěti?	
MŠ 1	4
MŠ 2	4
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	4
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem	4

Následující položka vznikla na přání mateřské školy. Zajímalo je, zda jsou rodiče spokojeni s celkovou kvalitou péče o jejich dítě. Položka byla zařazena až na konec dotazníku. Poté již měli rodiče jen možnost vyjádřit své připomínky. Tato položka nespádala pod žádnou ze stanovených oblastí. Už v předchozích otázkách jsme si všimli, že odpovědi jsou převážně kladné, ani tady tomu není jinak. Rodiče jsou naprosto spokojeni s celkovou péčí o dítě v mateřské škole dva, čtyři, pět a šest. O něco hůře dopadly mateřské školy jedna, tři a sedm. Zde jsou rodiče s celkovou kvalitou péče o dítě spokojeni. Celková spokojenost byla na úrovni jsem spokojen. Toto hodnocení svědčí o tom, že škola splňuje očekávání rodičů od mateřské školy, které jsme zmiňovali v teoretické části naší bakalářské práce.

Tabulka 21: Péče o dítě

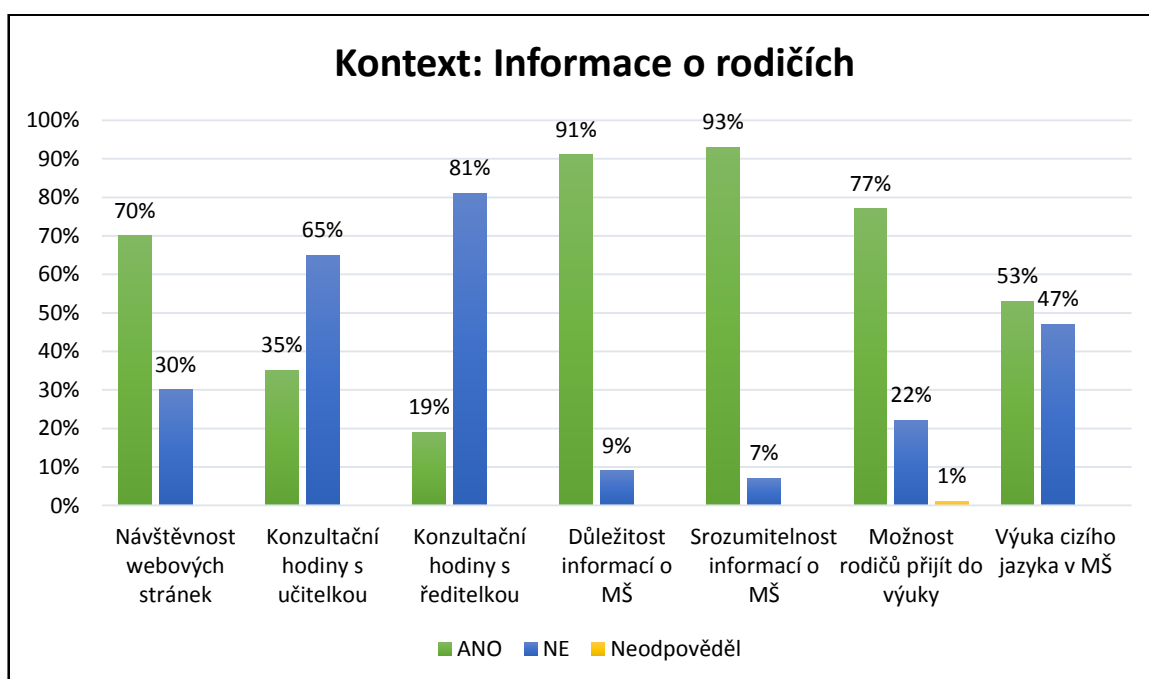
Jste spokojeni s celkovou kvalitou péče o Vaše dítě?	
MŠ 1	4
MŠ 2	5
MŠ 3	4
MŠ 4	5
MŠ 5	5
MŠ 6	5
MŠ 7	4
Spokojenost celkem	4

Výsledky vybraných informací o rodičích

Na začátku našeho dotazníku jsme měli položky, které nám pomáhaly zjistit něco málo o rodičích dětí. Zda je zajímavá informace, které jim poskytuje škola, jestli se o ně vůbec zajímají sami. Tyto data jsou sečtena ze všech dotazníků, které jsme při vyhodnocování použili. Celkový počet použitých dotazníků byl 100. Tudíž jedno procento pro nás znamená jeden dotazník. První položka zjišťovala, zda rodiče navštěvují webové stránky mateřské školy. Z výsledků se nám ukázalo, že 70% rodičů navštěvuje webové stránky. 30% rodičů webové stránky nenavštěvuje. Zde se nám ukazuje to, že nástěnka je mnohem lepší místo pro předání informací, rodiče s ní do styku přicházejí mnohem častěji, ale také to závisí na tom, kde je umístěna. Konzultační hodiny využívá pouze 35% rodičů,

což znamená, že 35 rodičů ze 100 navštěvuje konzultační hodiny a zbylých 65 % je nenavštěvuje. Z toho můžeme usoudit, že rodiče z vlastní iniciativy nejeví takový zájem o detaily, které by jim učitelka v těchto hodinách mohla poskytnout o jejich dítěti. Konzultační hodiny s ředitelkou nebo vedoucí učitelkou využívá pouze 19% rodičů, zbylých 81% je nevyužívá. Pro 91% rodičů, tedy pro většinu, jsou informace o mateřské škole důležité, což je velmi pozitivní, jelikož z toho vyplývá, že rodiče mají o dění v mateřské škole zájem a chtějí vědět, co se se školou nebo s jejich dětmi v ní děje. Pro zbylých 9 % informace důležité nejsou. Informace, které poskytuje mateřská škola rodičům, jsou srozumitelné pro 93% z nich. Pro 7% srozumitelné nejsou. Dostáváme se k položce, kterou chtěli přidat do dotazníku sami rodiče, s kterými jsme dotazník konzultovali. Vyslovili přání, ve kterém se chtěli přijít podívat do výuky na své dítě. Proto jsme se zeptali i ostatních rodičů, zda by chtěli této možnosti také využít. K našemu překvapení jsme zjistili, že 77% by také uvítalo možnost přijít se podívat do výuky. Zbylých 22%, by tuto možnost mít nechtěli. Poslední otázka byla přidána na požadavek vedení. Jazyky pro nás nejsou důležitou položkou, ale zařadili jsme ji z důvodu přání vedení. Zajímalo je, zda rodiče považují za vhodné vyučovat cizí jazyk v mateřské škole. Výsledky ukázaly, že 53 % rodičů považuje za vhodné vyučovat cizí jazyk v mateřské škole. A 47% to považuje za nevhodné. Vidíme, že se rodiče v tomto názoru liší téměř na dvě stejné poloviny.

Graf 1: Kontext: Informace o rodičích

5.2 Závěr výzkumu

Naším výzkumným cílem bylo zjistit, jak rodiče hodnotí vybrané aspekty mateřské školy, kterou navštěvuje jejich dítě. Za pomoci vedení škol jsme si určili oblasti, ve kterých rodiče hodnotili stanovené otázky. Na základě údajů, které jsme dostali z našeho výzkumu můžeme říci, že všechny školy jsou na kvalitní úrovni, jelikož jsou rodiče se všemi oblastmi spokojeni. Rodiče hodnotili převážně kladnými odpovědi, a to na úrovni odpovědi - jsem spokojen. V tomto případě můžeme ovšem začít polemizovat o tom, zda jsou rodiče kompetentní hodnotitelé, jelikož se nám u některých otázek ukázalo, že rodiče hodnotí převážně kladně, přitom nejsou s danou věcí spokojeni a stěžují si až v komentářích. Tudíž nám vycházejí klamné výsledky. Bohužel jak už to tak bývá, lidé mají tendenci si nestěžovat, ale když jim dojde trpělivost, pošlou oficiální stížnost, která nadělá mnohem více problému než bychom doopravdy chtěli. V našem případě nás alespoň upozornili na problém v komentářích.

Závěr výzkumu dle jednotlivých mateřských škol

Výsledky jednotlivých otázek nám ukázaly celkovou spokojenost s oblastmi, ve kterých se pohybovaly naše otázky. Mateřská škola číslo jedna hodnotila oblast informovanosti na úrovni - *jsem spokojen*. S oblastí edukace jsou rodiče také spokojeni. Prostředí školy je opět na úrovni - *jsem spokojen*. Stravu hodnotili taktéž na škále - *jsem spokojen*. V mateřské škole číslo dva jsou rodiče také spokojeni s oblastí informovanosti, edukace, prostředí školy i s oblastí stravy. Ve škole číslo tři, byly výsledky totožné. Informovanost vyšla na škále čtyři čili *jsem spokojen*, edukace - *jsem spokojen*, prostředí školy - *jsem spokojen*, strava - *jsem spokojen*. Mateřská škola číslo čtyři na tom nebyla jinak, rodiče hodnotili tak, že všechny oblasti vyšly na úrovni - *jsem spokojen*. V MŠ pět vyšly oblasti takto: informovanost - *jsem spokojen*, edukace - *jsem spokojen*, prostředí školy - *jsem spokojen*, strava - *jsem spokojen*. V MŠ šest, také rodiče hodnotili tak, že celkové hodnocení v oblastech bylo na úrovni - *jsem spokojen*. A jinak tomu nebylo ani v mateřské škole číslo sedm, všechny oblasti vyšly na úrovni - *jsem spokojen*. Můžeme tudíž tvrdit, že všichni jsou se vším spokojeni. Výsledky jednotlivých oblastí byly totiž zcela **jednotvárné** ve všech mateřských školách.

Pro jejich vyhodnocení jsme taktéž použili **medián**. Další možnost pro vyhodnocení byl aritmetický průměr, tato možnost, byla ovšem zavrhnuta, jelikož podle nás, by to

na výsledcích nic neměnilo. Z aritmetického průměru by vyšly výsledky 3,8 nebo 4,2. Slovně by to však stále znamenalo, **že jsou rodiče spokojeni.**

Odpovědi na výzkumné otázky

Naše hlavní výzkumná otázka byla, jak rodiče hodnotí vybrané aspekty mateřské školy. Z této otázky nám vystupovaly čtyři dílčí výzkumné otázky a to tyto: Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou informovanosti o mateřské škole?

Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou edukace v mateřské škole?

Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou prostředí mateřské školy?

Do jaké míry jsou rodiče spokojeni s kvalitou stravování v mateřské škole?

Míra spokojenosti se v našich dílčích otázkách objevuje proto, že máme škálový typ odpovědí. Tuto míru nám určuje ve výzkumu spokojenost.

Rodiče hodnotí otázky ve stanovených oblastech převážně kladně, nejčastěji čtvrtým stupněm škálové odpovědi, což pro nás slovně znamená, že hodnotí na úrovni – jsem spokojen. Po vyhodnocení dat ze všech otázek získáme celkovou spokojenost ze všech škol ve stanovených oddílech a dále vyhodnotíme oblasti pro všechny školy společně. Není to nejvyšší hodnocení, kterého mohly oblasti dosáhnout, ale pro nás to znamená, že je škola na kvalitní úrovni z pohledu rodičů. Odpovědi na dílčí výzkumné otázky budou naprosto shodné. Rodiče v těchto mateřských školách hodnotili tak, že míra spokojenosti u všech mateřských škol je na stupni jsem spokojen.

Tabulka 22: Oblasti hodnocení celkem

Oblasti hodnocení	Medián
Informovanost celkem	4- jsem spokojen
Edukace celkem	4- jsem spokojen
Prostředí školy celkem	4 jsem spokojen
Strava celkem	4- jsem spokojen

5.3 Doporučení pro praxi

Rodiče byli se všemi oblastmi, které hodnotili v dotazníku, spokojeni. To ale neznamená, že by škola nemohla dosáhnout ještě lepší úrovně hodnocení. Naším hlavním doporučením pro praxi je **nabídnout rodičům nové formy účasti na dění v mateřské škole**, ať už v průběhu činností během dne, nebo i mimo něj. Takovým příkladem může být zapojení rodičů do vzdělávací činnosti dětí a to tak, že by si rodiče připravili nějakou činnost, ve které vynikají a představili ji dětem nebo pokud je rodič jiné národnosti, může dětem představit zemi, ze které pochází. Myslíme si, že by tuto možnost někteří rodiče ve škole uvítali.

Z dotazníku jsme také zjistili, že mají rodiče zájem navštívit mateřskou školu v průběhu, její řízené činnosti, bylo by od školy velkorysé, kdyby rodičům v tomto přání umožnila.

Dále pak doporučujeme zlepšovat a rozvíjet spolupráci mezi školou a rodinou. Mohli jsme si povšimnout, že návratnost dotazníků nebyla moc velká. Proto by bylo dobré přesvědčit rodiče, že informace získané z vyhodnocení dotazníků nezůstanou pouze na papíře, ale že školu posunou někam dále.

Pro zlepšení informovanosti by bylo dobré, zjistit jaký druh předávání informací je pro rodiče nejpřijatelnější. Zjistili jsme totiž, že rodiče mají zájem o informace, které poskytuje mateřská škola, že jsou pro ně také srozumitelné. Ale nevíme, jaký způsob je pro rodiče nejlepší. Rodiče se zajímají o své děti, ale nevyužívají konzultace, které jim škola nabízí. Proto by mohly učitelky častěji rodičům připomínat možnost domluvy konzultačních hodin. Není vhodné řešit některé záležitosti mezi ostatními rodiči v šatně.

Poslední doporučení směřujeme k příštímu použití dotazníku. Pokud se škola rozhodne provádět dotazníková šetření, bylo by dobré, kdyby využila i jiné způsoby předání dotazníku, než jen papírové. Doporučujeme, aby škola využila možnosti internetu a „zavěsila“, dotazník také tam a rozeslala je rodičům na email. Předpokládáme, že by návratnost mohla být mnohem vyšší.

ZÁVĚR

Hodnocení kvality mateřské školy je v mnoha ohledech velice náročné. Zejména pokud chcete zjišťovat kvalitu školy z hlediska rodičů. Případně, že se rozhodnete tato šetření provádět, měli by jste si prvotně vymezit limity, které mohou při této práci nastat. Nejvíce ohrožujícím faktorem je samotná spolupráce rodičů na výzkumu. V této práci jste si mohli povšimnout, že rodiče nejsou příliš ochotni spolupodílet se na výzkumech i kdyby jejich názor mohl znamenat pro mateřskou školu posun kupředu.

V teoretické části naší práce jsou představeny pojmy, které souvisí s naší problematikou. Snažili jsme se objasnit teoretická východiska týkající se rodiny, mateřské školy a vztahy mezi těmi to dvěma subjekty. Dále přeskakujeme na pojem, který je pro naši práci primární. Tímto pojmem je kvalita. Snažili jsme se ji definovat z mnoha úhlů pohledu. V neposlední řadě jsme nastínili problematiku hodnocení, která nám posloužila pro přípravu praktické části naší práce.

V empirické části byl stanoven výzkumný cíl: Zjistit, jak rodiče hodnotí vybrané aspekty mateřské školy, kterou navštěvuje jejich dítě.

Výzkum byl realizován s rodiči dětí, které navštěvují jednu ze sedmi zkoumaných mateřských škol ve Zlínském kraji. Tyto mateřské školy fungují pod jedním společným vedením. Realizace proběhla prostřednictvím dotazníkového šetření. Výzkumný nástroj byl námi navrhnut a zpracován. Byly v něm také vymezeny zkoumané oblasti, které nám napomáhaly udat kvalitu školy. Dotazník byl rodičům předán papírovou formou. Celková návratnost byla 107 dotazníků, z toho muselo být vyřazeno sedm z nich pro nekompletní vyplnění. Získaná data jsme poté sumarizovali a následně vyhodnotili.

Z našeho výzkumu jsme zjistili, že rodiče jsou se všemi stanovenými oblastmi spokojeni. Ovšem u některých konkrétních záležitostech jsou respondenti nespokojeni a vyžadují změnu. Jedna z takových změn by měla nastat v přísunu tekutin. Rodiče požadují pro své děti více čisté vody v pitném režimu. Dále pak v jedné mateřské škole chybí školní zahrada, v čem respondenti také jeví nespokojenost. Z výzkumu nám ale vyplývá, že škola je na kvalitní úrovni, ve všech stanovených oblastech, jelikož jsou rodiče celkově se vším spokojeni.

V průběhu výzkumu jsme si uvědomili, že návratnost dotazníku byla nízká, pro tak vysoký vzorek respondentů. Příště bychom určitě využili i jinou formu předání dotazníku. A bylo

by zajímavé rozšířit naše zkoumání na ještě více mateřských škol. Mohli bychom zjišťovat kvalitu mateřských škol v konkrétním městě.

Bakalářská práce „Hodnocení kvality mateřské školy z hlediska rodičů“ pro mě byla výzvou a přínosem pro mou budoucí praxi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Alasuutari, M., Markström, A. -M., & Vallberg Roth, A. -C. (2014). *Assessment and documentation in early childhood education*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- [2] Bečvářová, Z. (2003). *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál.
- [3] Bennett, J. (c2003). *Evaluation methods in research*. London: Continuum. Retrieved from <http://www.loc.gov/catdir/enhancements/fy1213/2004298032-t.html>
- [4] Berčíková, A., Šmelová, E., & Stolinská, D. (2014). *Učitel - aktér edukačního procesu předškolního vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- [5] Cesta ke kvalitě [Online]. (2008). *Evaluační nástroje*. Retrieved April 17, 2018, from <http://www.nuov.cz/ae/ankety-pro-rodice>
- [6] Cesta ke kvalitě [Online]. (2008). Retrieved April 17, 2018, from <http://www.nuov.cz/ae>
- [7] Čapek, R. (2013). *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada.
- [8] Eder, F. *Qualitätsentwicklung und qualitätssicherung im österreichischen Schulleben*. Wien: Studien Verlag, 2002.
- [9] Edited by Stefano Castelli, Mendel, M., & Ravn, B. (2003). *School, family, and community partnership in a world of differences and changes*. Gdansk, Pologne: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdanskiego.
- [10] Hendl, J., & Remr, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál.
- [11] Chráska, M., & Kočvarová, I. (2015). *Kvantitativní metody sběru dat v pedagogických výzkumech*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií.
- [12] Janík, T., Knecht, P., & Najvar, P. (2010). *Nástroje pro monitoring a evaluaci kvality výuky a kurikula*. Brno: Paido. Retrieved from http://toc.nkp.cz/NKC/201105/contents/nkc20112176965_1.pdf
- [13] Jiřečková, I. (2011). Kritéria kvality školy z pohledu české školní inspekce a systému řízení kvality ISO a CAF. *Pedagogická orientace*. 21(1), 70-84.

- [14] Koťátková, S. (2014). *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet* (2., rozš. a aktualiz. vyd). Praha: Grada.
- [15] Krejčová, V., & Kargerová, J. (2003). *Vzdělávací program Začít spolu pro 1. stupeň základní školy: metodický průvodce pro 1. stupeň základní školy*. Praha: Portál.
- [16] Lašek, M. (2014). *Čtyři pohledy na rodinu*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- [17] Lažová, L. (2013). *Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů*. Praha: Portál.
- [18] Majerčíková, J. (2012). *Rodina s předškolákem: výskum rodín s det'mi predškolského veku*. V Bratislave: Univerzita Komenského v Bratislave.
- [19] Miňová, M. (2017). *Kooperácia materskej školy s rôznymi inštitúciami*. Prešov: Rokus.
- [20] Pohnětalová, Y. (2015). *Vztahy školy a rodiny: případové studie*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- [21] Prášilová, M. (2003). *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro učitele*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- [22] Průcha, J. (2012). *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání* (3., aktualiz. vyd). Praha: Portál.
- [23] Průcha, J. (2016). *Předškolní dítě a svět vzdělávání: přehled teorie, praxe a výzkumných poznatků*. Praha: Wolters Kluwer.
- [24] Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2013). *Pedagogický slovník* (7., aktualiz. a rozš. vyd). Praha: Portál.
- [25] Rabušicová, M. (2004). *Škola a (versus) rodina*. V Brně: Masarykova univerzita.
- [26] Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2004. In: Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf.
- [27] Seberová, A. (2008). *Autoevaluace ve školské praxi* (Vyd. 2.). Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě.
- [28] Sedláčková, H., Syslová, Z., & Štěpánková, L. (2012). *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.

- [29] Slavík, J. (1999). *Hodnocení v současné škole: východiska a nové metody pro praxi*. Praha: Portál.
- [30] Smolíková, K., & Kupcová, M. (2008). *Autoevaluace mateřské školy: metodická příručka k vlastnímu hodnocení*. Praha: VÚP, Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Retrieved from http://toc.nkp.cz/NKC/200901/contents/nkc20081804356_1.pdf
- [31] Spilková, V. (2001) Znaky kvalitní, dobré školy a možnosti jejího zkoumání. In: *Nové možnosti vzdělávání a pedagogický výzkum*. Ostrava, ČAPV a Ped. fak. OU, s.77-82.
- [32] Spolková, V. (ed). (2005) *Proměny primárního vzdělávání v ČR*. Praha: Portál
- [33] Svobodová, E. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál.
- [34] Syslová, Z. (2012). *Autoevaluace v mateřské škole: cesta ke kvalitě vzdělávání*. Praha: Portál.
- [35] Syslová, Z. (2015). *Jak úspěšně řídit mateřskou školu* (2., doplněné a aktualizované vydání). Praha: Wolters Kluwer.
- [36] Syslová, Z. (2016). *Proměna mateřské školy v učící se organizaci*. Praha: WoltersKluwer.
- [37] Syslová, Z. (2017). *Učitel v předškolním vzdělávání a jeho příprava na profesi* (I. vydání). Brno: Masarykova univerzita.
- [38] Syslová, Z., & Škarková, L. (2015). *Rámeček profesních kvalit učitele mateřské školy*. Brno: Masarykova univerzita.
- [39] Syslová, Z., Borkovcová, I., & Průcha, J. (2014). *Péče a vzdělávání dětí v raném věku: komparace české a zahraniční situace*. Praha: WoltersKluwer ČR.
- [40] Šimová, H., (2016) *Očekávání rodičů od učitele MŠ a realita* (Bakalářská práce). Dostupné z: <https://theses.cz/id/28druq/Hana__mov_Bakal_sk_prce.pdf>
- [41] Šmelová, E., & Nelešovská, A. (2009). *Učitel mateřské školy v reflexi současných proměn*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- [42] Šmelová, E., (2005). *Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti*. *Pedagogická orientace*, 1, 52–57.

- [43] Švec, Š. (2009). Metodologie věd o výchově: kvantitativně-scientické a kvalitativně-humanitní přístupy v edukačním výzkumu (České rozš. vyd). Brno: Paido. Retrieved from http://toc.nkp.cz/NKC/201008/contents/nkc20102108690_1.pdf
- [44] Trojan, V. (2014). Pedagogický proces a jeho řízení. Praha: Wolters Kluwer.
- [45] Trubíniová, V. (2007). Predškolská pedagogika: terminologický a výkladový slovník. V Ružomberku: Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity.
- [46] Turek, I. (2014). Kvalita vzdelávania (2. prepracované a dopl. vyd.). Bratislava: Wolters Kluwer.
- [47] Válková, L. (2016). Proces autoevaluace mateřské školy z pohledu pedagogických pracovníků (Bakalářská práce). Dostupné z <https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/36951/v%C3%A1lkov%C3%A1_2016_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- MŠ Mateřská škola.
- ZŠ Základní škola.
- Atd. A tak dále.
- RVP Rámcový vzdělávací program.

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Kontext: Informace o rodičích	52
---	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Mateřská škola.....	31
Tabulka 2: Webové stránky	32
Tabulka 3: Nástěnky	33
Tabulka 4: Vzdělávací program.....	34
Tabulka 5: Informace o režimu.....	35
Tabulka 6: Chování dítěte.....	36
Tabulka 7: Pokroky a rozvoj.....	37
Tabulka 8: Spolupráce MŠ a ZŠ	38
Tabulka 9: Akce s rodiči.....	39
Tabulka 10: Příprava do ZŠ	40
Tabulka 11: Škola v přírodě.....	41
Tabulka 12: Každodenní činnosti	42
Tabulka 13: Úklid v MŠ	43
Tabulka 14: Vybavení tříd	44
Tabulka 15: Pomůcky a hračky	45
Tabulka 16: Provozní doba	46
Tabulka 17: Vybavení zahrady	47
Tabulka 18: Složení jídelníčku	48
Tabulka 19: Zdravé potraviny.....	49
Tabulka 20: Tekutiny.....	50
Tabulka 21: Péče o dítě.....	51
Tabulka 22: Oblasti hodnocení celkem	54

SEZNAM PŘÍLOH

PI: Dotazník pro rodiče

PII: Komentář rodičů v dotazníku

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO RODIČE

Vážení rodiče,

jsem studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a píši bakalářskou práci na téma „*Hodnocení kvality mateřské školy z hlediska rodičů*“. K hodnocení jsem si vybrala mateřské školy v Otrokovicích. Vyplněním tohoto **anonymního** dotazníku získám potřebná data pro zpracování své práce a budu moci navrhnout vhodné změny pro zlepšení kvality MŠ.

Děkuji Vám za vaše názory a spolupráci.

Jakou školu navštěvuje Vaše dítě/děti?

Zde prosím zakřížkujte, jakou Mateřskou školu navštěvuje Vaše dítě/děti.

☐ Hlavní 1159	☐ Zahradní 1202
☐ Jana Žižky 1356	☐ J. Jabůrkové 1389
☐ Zahradní 1139	☐ Hlavní 1160- Pastelková
☐ K. H. Máchy 264	
☐ Hlavní 1160- Pastelková	

INFORMACE O RODIČÍCH

Navštěvujete webové stránky MŠ?	ANO-NE
Využíváte individuální konzultační hodiny s učitelkou?	ANO-NE
Využíváte individuální konzultační hodiny s ředitelkou (vedoucí učitelkou) MŠ?	ANO-NE
Jsou pro Vás informace o MŠ důležité?	ANO-NE
Jsou pro vás informace od MŠ srozumitelné?	ANO-NE
Uvítali byste možnost, přijít a podívat se na Vaše dítě/děti do výuky?	ANO-NE
Zastáváte názor, že je vhodná výuka cizího jazyka v MŠ?	ANO-NE

Stupnice pro hodnocení- vybranou odpověď zakroužkujte

1	2	3	4	5
Jsem naprosto spokojen	Jsem spokojen	Nevím	Nejsem spokojen	Vůbec nejsem spokojen

INFORMOVANOST

Jste spokojeni s kvalitou informací na webových stránkách MŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s kvalitou informací na nástěnkách MŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s kvalitou informací o vzdělávacím programu MŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s kvalitou informací o režimu dětí v MŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s kvalitou informací o chování Vašeho dítěte/děti?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s kvalitou informací o pokrocích a rozvoji Vašeho dítěte/děti?	1-2-3-4-5

Stupnice pro hodnocení- vybranou odpověď zakroužkujte

1	2	3	4	5
Jsem naprosto spokojen	Jsem spokojen	Nevím	Nejsem spokojen	Vůbec nejsem spokojen

EDUKACE

Jste spokojeni se spoluprací MŠ a ZŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni se společnými akcemi s rodiči v MŠ? (Vánoční a Velikonoční tvoření, opékání ke dni dětí a ostatní)	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s přípravou Vašeho dítěte pro vstup do ZŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s nabídkou pobytů pro děti ve škole v přírodě?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s běžnou náplní každodenních činností pro děti?	1-2-3-4-5

PROSTŘEDÍ ŠKOLY

Jste spokojeni s úklidem v MŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s vybavením tříd (lehátka, nábytek, tabule)?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s pomůckami a hračkami ve třídách?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s provozní dobou v MŠ?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s vybavením zahrady?	1-2-3-4-5

STRAVA

Jste spokojeni se složením jídelníčku?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s nabídkou zdravých potravin pro děti?	1-2-3-4-5
Jste spokojeni s nabídkou tekutin, které jsou podávány Vašemu dítěti?	1-2-3-4-5

Jste spokojeni s celkovou kvalitou péče o Vaše dítě?

(1jsem naprosto spokojen-5 vůbec nejsem spokojen)

1-2-3-4-5

Pokud Vás napadá ještě něco, co byste k dotazníku chtěli připsat, zde je místo pro Vaše poznámky.

.....

.....

.....

.....

.....

PŘÍLOHA P II: KOMENTÁŘE RODIČŮ V DOTAZNÍKU

MŠ 1	Bez komentářů
MŠ 2	Do pitného režimu bych zařadila čistou vodu. Dobrý nápad se zapojením studentů VŠ - ráda bych uvítala možnost přijít se podívat do výuky Aj a podobně -hodně štěstí ve Vaší krásné i náročné práci s dětmi. Chápu, že uklízečky pomáhají někdy i s dětmi, nelíbí se mi, ale jakým způsobem s některými komunikují (hrubě). Také mě mrzí, že ostatní pobočky školky dávají fotky i na internet, jen na MŠ 2 jako by se nic nedělalo... Pití- neslazené věci, ne za každou cenu pomazánky, např. výběr chleba s máslem x pomazánkou. Spaní po obědě u předškoláků. Oceňuji úctu k dětem, respekt.
MŠ 3	Byli bychom rádi, kdyby bylo více aktivních odpoledne pro rodiče s dětmi. Klidně i 2x nebo 3x do měsíce. Jinak si myslíme, že školka je perfektní. Jsme velmi spokojeni s prací p. učitelky Bětušky a Terezky ve třídě Včelíčky. Děkujeme Sledování zdravotního stavu dětí při nástupu do MŠ. Mám zkušenost, že děti jsou nemocné, kašlou. Uvítala bych větší kontrolu.
MŠ 4	Bez komentářů
MŠ 5	Nedostatečné informace na internetových stránkách. Omezila bych každodenní hlavní jídlo z masa. Stačí 1x týdně. A byla bych ráda za méně mléka jako nápoje ke svačince nebo snídani. Pitný režim- v nabídce pouze sladké pití.
MŠ 6	Bez komentářů
MŠ 7	Chybí školní zahrada- nejsme spokojeni Na školu v přírodě nejezdí, mají výlety navíc pro všechny celý týden. Není školní zahrada a to je špatně. Není školní zahrada, ani škola v přírodě je však velmi mnoho akcí a výletů během roku i pro malé děti, jsem spokojena. Chci zahradu pro děti.